

Een eucharistisch gebed met varianten voor de liturgische perioden

Inleiding

Enige tijd geleden verzochten de bisschoppen de Liturgische Commissie om enkele eucharistische gebeden aan te reiken, die gebruikt zouden kunnen worden ter aanvulling op de twaalf eucharistische gebeden in het *Kerkboek*. Deze eucharistische gebeden zouden moeten voldoen aan de criteria kortheid en toegankelijkheid, liefst ook voor kinderen. Het voorstel van de commissie werd besproken tijdens de zitting van de Provinciale Synode op 24 mei 2012. De reacties van deze bespreking vormde aanleiding tot enkele kleine wijzigingen in de tekst. De bisschoppen geven het gebed nu vrij voor gebruik in de kerk.

Oorsprong van de teksten

De eucharistische gebeden die de Liturgische Commissie aanreikte, zijn van de hand van ds. W.R. van der Zee (1930-1995). Ze hebben in de oecumene reeds een bepaalde 'status' en bekendheid en zijn opgenomen in het *Dienstboek* van de Protestantse Kerk in Nederland (1998), waarbij de redactie van het *Dienstboek* de vrijheid heeft genomen enkele kleine wijzigingen aan te brengen. Ditzelfde deed de Liturgische Commissie, met name met betrekking tot de inleidende dialoog en de formulering van de inzettingswoorden overeenkomstig die van de (meeste) gebeden in het *Kerkboek*, het invoegen van een acclamatie en het verwoorden van een epiclese over de gaven op de plaats waar deze volgens de internationale oud-katholieke theologische consensus behoort te staan.

Praktische opmerkingen

De reeks vormt een eenheid. Eigenlijk is het één gebed, waarbij bepaalde gedeelten (prefatie, postsanctus, epiclese en doxologie) variabel zijn geformuleerd in relatie tot de perioden van het kerkelijk jaar.

De tekst van de prefaties is niet geschreven om te worden gezongen. Hoewel de prefatiëtoon (vooral in de feriale vorm) flexibel is, ontraden wij het zingen van deze prefaties. Bij de indeling in perioden van het kerkelijk jaar is een onderscheid gemaakt tussen de 'zomertijd' en de 'herfsttijd', om het eschatologische karakter van laatstgenoemde periode te laten uitkomen. De overgang van zomer- naar herfsttijd wordt gevormd door de Quatertemper na Kruisverheffing (14 september).

Utrecht/Haarlem, 14 februari 2013

+ Joris Vercammen, aartsbisschop van Utrecht

+ Dirk Jan Schoon, bisschop van Haarlem

Eucharistisch gebed in de Advent

De Heer zij met u.

En met uw geest.

Opwaarts de harten.

Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij onze dank aan de Heer, onze God.

Hij is onze dankbaarheid waardig.

U komt onze dank toe,
Heer onze God,
overal en altijd,
door Christus, onze Heer.

Want veelbelovend is uw Woord:
een stad, een land van vrede voor de mensen,
dat hebt Gij ons beloofd
en dat is ons bevestigd in Jezus uw Zoon,
de eerstgeborene van uw toekomst.

Daarom, Heer onze God,
stemmen wij van harte in
met het lofgezag van allen
die om uw troon staan,
van aartsvaders en profeten,
van apostelen en martelaren,
van alle zieners en zangers,
en zingen wij U toe:

**Heilig, heilig, heilig is de Heer,
de God van de hemelse machten.
Hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.**

Gezegend zijt Gij,
God onze Vader
en gezegend is Jezus
die komt in uw Naam.

Want in hem kwam uw Rijk ons nabij:
hij was in levenden lijve
uw wil en uw heil
en bezaaide uw aarde
met woorden en wonderen
van liefde en hoop.

Hij heeft in de nacht van de overlevering
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken
en aan zijn discipelen gegeven
en gezegd:

Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo heeft hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

**Christus is gestorven,
Christus is verrezen,
Christus zal wederkomen!**

Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend over deze gaven uw Geest
en bemoedig ons zo
dat wij in een wereld zonder hoop
een sprekend teken kunnen zijn
van uw aanhoudende zorg
en uw liefdevolle leiding
op weg naar uw toekomst,
de stad van ons hart.

Uw Koninkrijk kome,
hier in ons midden,
God onze Vader,
gezegend zij uw Naam
tot in lengte van dagen,
door Jezus Christus, onze Heer.

Amen, amen, amen.

Eucharistisch gebed in de tijd van Kerstmis en Epifanie

De Heer zij met u.

En met uw geest.

Opwaarts de harten.

Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij onze dank aan de Heer, onze God.

Hij is onze dankbaarheid waardig.

U komt onze dank toe,
Heer onze God,
overal en altijd,
door Christus, onze Heer.

Want geboren is een nieuwe dag,
uw toekomst is begonnen.
Toen het nog aardedonker was
aanschouwden wij het levenslicht:
de hemel ging voor ons open,
uw heil kwam binnen handbereik,
Gij zelf werd onze naaste
en onze vrede werd uw eer.

Daarom, Heer onze God,
verheffen wij onze stem
om samen met engelen en aartsengelen,
met herders en wijzen,
met de vrouwen en mannen
die uw licht ontdekken als hun levenslicht,
U van ganser harte
de lofzang toe te zingen:

**Heilig, heilig, heilig is de Heer,
de God van de hemelse machten.
Hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.**

Gezegend zijt Gij,
God onze Vader
en gezegend is Jezus
die komt in uw Naam.

Want Hij is verschenen in onze nacht
als een blinkende morgenster,
een stralend licht
dat niets of niemand doven kan
en dat reikt tot in de diepste duisternis.

Hij heeft in de nacht van de overlevering
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken

en aan zijn discipelen gegeven
en gezegd:
Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo heeft hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

**Christus is gestorven,
Christus is verrezen,
Christus zal wederkomen!**

Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend over deze gaven uw Geest
en versterk in ons allen
de hoop en de liefde;
dat wij licht kunnen brengen
waar duisternis heerst
en vooruit durven lopen
op de grote toekomst
waarin U de eer wordt gebracht
en het eindelijk waar zal zijn:
vrede op aarde.

Gezegend zijt Gij, onze God,
die is en die was en die komt,
gezegend hier en nu
en tot in lengte van dagen,
door Jezus Christus, onze Heer.

Amen, amen, amen.

In de tijd na Epifanie neme men het eucharistisch gebed dat als laatste staat aangegeven.

Eucharistisch gebed in de Veertigdagentijd

De Heer zij met u.

En met uw geest.

Opwaarts de harten.

Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij onze dank aan de Heer, onze God.

Hij is onze dankbaarheid waardig.

U komt onze dank toe,
Heer onze God,
overal en altijd,
door Christus, onze Heer.

Want Gij zijt onze bondgenoot
op leven en dood.
Gij hebt ons geroepen
om als uw volk op weg te gaan
door water en woestijn
naar het land van uw belofte.
Uw Woord wijst ons de weg,
uw Geest houdt ons in leven.

Daarom, Heer onze God,
hebben wij het hart
om samen met allen
die uw roep hebben gehoord
en uw weg zijn gegaan
onze stem te verheffen
tegen al wat U onteert,
tegen al wat ons bedreigt,
en U te huldigen
met ons lofgezing:

**Heilig, heilig, heilig is de Heer,
de God van de hemelse machten.
Hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.**

Gezegend zijt Gij,
God onze Vader
en gezegend is Jezus
die komt in uw Naam.

Want hij heeft ons de weg gewezen
toen hij ons allen voorging
door de nacht van onze duisternis
naar de morgen van uw licht.
Hij is U trouw gebleven
en heeft ons liefgehad
tot het bittere einde

van zijn eenzame gang.

En toen hij gekruisigd was en gestorven
als de minste der mensen
hebt Gij hem opgewekt uit de dood
als de eerste van ons allen
en hem de Naam gegeven boven alle naam.

Hij heeft in de nacht van de overlevering
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken
en aan zijn discipelen gegeven
en gezegd:
Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo heeft hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

**Christus is gestorven,
Christus is verrezen,
Christus zal wederkomen!**

Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend over deze gaven uw Geest
en voeg ons allen tezamen
tot een levende gemeenschap
die U eert en dient,
recht doet aan mensen,
vrede sticht op aarde
en hoopvol uw dag tegemoet gaat.

Gezegend zijt Gij, o God,
nu en alle dagen,
en in uw Rijk dat komt,
door Jezus Christus, onze Heer.

Amen, amen, amen.

Eucharistisch gebed in de Paastijd

De Heer zij met u.

En met uw geest.

Opwaarts de harten.

Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij onze dank aan de Heer, onze God.

Hij is onze dankbaarheid waardig.

U komt onze dank toe,
Heer onze God,
overal en altijd,
door Christus, onze Heer.

Want Gij hebt ons
uw Naam genoemd
en uw hart getoond.
De zee hebt Gij bedwongen
en het morgenlicht ontboden.
Uw machtige arm
zal de tyrannie terneer slaan
en behoedzaam oprichten
wie gebogen gaan.
Alle tranen zult Gij drogen
en wij zullen lachen en juichen.
Uw Naam is Bondgenoot,
uw Naam is Mensenredder.

Daarom, Heer onze God,
verheffen wij onze stem
om samen met al uw mensen,
allen die lijden en strijden
en allen die door U zijn opgericht,
heel het volk van uw liefde,
U van ganser harte
de lofzang toe te zingen:

**Heilig, heilig, heilig is de Heer,
de God van de hemelse machten.
Hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.**

Gezegend zijt Gij,
God onze Vader
en gezegend is Jezus
die komt in uw Naam.

Want Hij die ten onder ging
aan mensen als wij
en die verdronken is
in de diepte van de dood,
als een licht is hij ons opgegaan,

het levenslicht voor allen
die ten dode opgeschreven zijn.

Hij heeft in de nacht van de overlevering
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken
en aan zijn discipelen gegeven
en gezegd:
Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo heeft hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

**Christus is gestorven,
Christus is verrezen,
Christus zal wederkomen!**

Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend over deze gaven uw Geest
en be-adem ons bestaan,
dat wij als opgewekte mensen
uw liefde delen,
uw waarheid spreken,
uw recht en vrede behartigen.

Gezegend zij uw Naam,
God van ons leven,
hier en nu
en tot in lengte van dagen,
door Jezus Christus, onze Heer.

Amen, amen, amen.

Eucharistisch gebed met Pinksteren en in de zomertijd (voor Kruisverheffing)

De Heer zij met u.

En met uw geest.

Opwaarts de harten.

Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij onze dank aan de Heer, onze God.

Hij is onze dankbaarheid waardig.

U komt onze dank toe,
Heer onze God,
overal en altijd,
door Christus, onze Heer.

Want als kracht van omhoog,
als vuur in onze koude,
als stem in onze stilte,
als leven voor doden
zijt Gij in ons midden gedaald.
Als tegenwind en weerwoord
in een harde wereld
van kale feiten
en kille waarheden
zal waaien uw adem,
zal klinken uw stem
tot het eind van de tijd.

Daarom, Heer onze God,
verheffen wij onze stem
om samen met allen
die door U zijn geraakt
en van uw Geest zijn bezielde
U van ganser harte
de lofzang toe te zingen:

**Heilig, heilig, heilig is de Heer,
de God van de hemelse machten.
Hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.**

Gezegend zijt Gij,
God onze Vader
en gezegend is Jezus
die komt in uw Naam.

Want hij heeft zijn volk niet verlaten,
maar gaat ons allen voor
en vuurt ons aan
als uw stem die ons hart verwarmt,
als uw woord dat ons opwekt

uit een doods bestaan.

Hij heeft in de nacht van de overlevering
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken
en aan zijn discipelen gegeven
en gezegd:
Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo heeft hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

**Christus is gestorven,
Christus is verrezen,
Christus zal wederkomen!**

Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend over deze gaven uw Geest
en maak ons tot lichaam van Christus,
verbonden met hem en elkaar
als een volk van getuigen,
een levende tegenspraak
tegen alles op aarde
wat moedeloos maakt en wanhopig.

Want zo wordt uw Naam gezegend,
God onze Vader,
hier en overal,
nu en tot in lengte van dagen,
door Jezus Christus, onze Heer.

Amen, amen, amen.

Eucharistisch gebed in de tijd na Epifanie en in de herfsttijd (na Kruisverheffing)

De Heer zij met u.

En met uw geest.

Opwaarts de harten.

Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Brengen wij onze dank aan de Heer, onze God.

Hij is onze dankbaarheid waardig.

U komt onze dank toe,
Heer onze God,
overal en altijd,
door Christus, onze Heer.

Want Gij hebt ons geschapen
tot een leven van liefde en lofzang
en toen wij U loslieten
hebt Gij ons vastgehouden
en ons teruggeroepen
van een doodlopende weg.
Gij hebt ons bevrijd
uit de macht van donker en dood
en ons uitzicht gegeven
op een toekomst van licht:
vrijheid, vrede, vreugde,
voor al uw geliefde mensen.

Daarom, Heer onze God,
scharen wij ons
bij allen die U belijden
als de God van hun leven
en zingen wij U toe
ons lied van lof en liefde:

**Heilig, heilig, heilig is de Heer,
de God van de hemelse machten.
Hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.**

Gezegend zijt Gij,
God onze Vader
en gezegend is Jezus
die komt in uw Naam.

Want hij is tot het uiterste gegaan
om ons voor U te behouden,
hij heeft voor ons uit
de doortocht gemaakt
door de engte van de dood
naar de ruimte van het leven.

Zo is hij onze herder,
de hoeder van zijn volk.

Hij heeft in de nacht van de overlevering
het brood genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
het gebroken
en aan zijn discipelen gegeven
en gezegd:
Neemt, eet, dit is mijn lichaam,
dat voor u gegeven wordt.

Zo heeft hij ook de beker genomen,
daar de dankzegging over uitgesproken,
hem rondgegeven en gezegd:
Drinkt allen hieruit.
Dit is mijn bloed
van het nieuwe verbond,
dat voor u en voor velen vergoten wordt
tot vergeving van de zonden.

Telkens als gij dit doet,
zult gij het doen tot mijn gedachtenis.

**Christus is gestorven,
Christus is verrezen,
Christus zal wederkomen!**

Bijeen tot zijn gedachtenis
komen wij tot U, o God,
met dit brood en deze beker
en wij bidden U:
gedenk het offer van de Zoon van uw liefde
en aanvaard ons offer van lof en dank.

Zend over deze gaven uw Geest,
de Geest die levend maakt,
en herschep ons tot mensen
die uw Zoon laten voorgaan
en niet ophouden
U te belijden en elkaar te behoeden,
de ogen gericht op uw Rijk dat komt.

Gezegend zij uw Naam,
Heer onze God,
in goede en in kwade dagen,
voor altijd en eeuwig,
door Jezus Christus, onze Heer.

Amen, amen, amen.